

**Návrh účasti delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov, ktoré sa uskutoční v dňoch
23. – 28. marca 2026 v Ženeve, Švajčiarska konfederácia**

Informácia z 5. zasadnutia Medzivládnej pracovnej skupiny

Piate zasadnutie Medzivládnej pracovnej skupiny k Systému prístupu k patogénom a zdieľania prínosov (IGWG5) sa uskutočnilo v období šiestich rokovacích dní a bolo zamerané na rokovania o texte Prílohy k Pandemickej dohode, pričom aj napriek intenzívnym diskusiám sa nepodarilo dosiahnuť očakávaný vecný progres. Posun v texte sa týkal najmä nadpisov kapitol a bol upravený jeden odsek k rozsahu a cieľom Prílohy s uvedením potreby ďalších diskusií.

Diskusie sa opakovane sústredili na citlivé a zásadné otázky, najmä prístup k patogénom, modelové zmluvy s výrobcami pre vstup do Systému prístupu k patogénom a zdieľania prínosov (PABS), údajové databázy, definície kľúčových pojmov (vrátane PABS materiálov a sekvenčných informácií), WHO koordinovanú sieť laboratórií, zohľadnenie tradičných vedomostí, ako aj na návrh zriadenia expertnej poradnej pracovnej skupiny pre PABS.

Slovenská republika opakovane upozornila na pretrvávajúce právne, inštitucionálne a bezpečnostné nedostatky návrhu Prílohy PABS a adresovala všetky výhrady vyplývajúce zo Smernice pre postup delegácie SR na zasadnutí IGWG5 členským štátom Európskej únie. Napriek reakcii Negociačného tímu EÚ na stanovisko Slovenskej republiky, ktoré bolo zdieľané ešte pred zasadnutím IGWG5, Slovenská republika konštatovala, že poskytnuté vysvetlenia neodstraňujú jej zásadné výhrady, a preto ich v tretí rokovací deň komunikovala aj byro Medzivládnej pracovnej skupiny (IGWG).

Zasadnutie IGWG5 bolo ukončené 14. februára 2026 s celkovým hodnotením výrazného zaostávania za očakávaniami. Posledné formálne kolo rokovaní (IGWG6) je naplánované na obdobie 23. – 28. marca 2026, počas ktorého bude nevyhnutné dosiahnuť zásadný posun a kompromis medzi členskými štátmi. V medziobdobí sa predpokladá séria neformálnych rokovaní a brífingov sekretariátu WHO, pričom byro IGWG avizovalo prípravu aktualizovaného textu Prílohy na základe aktuálnej verzie, doterajších diskusií a predložených návrhov štátov.

Smernica
postupu delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny
k Prístupu a zdieľaniu patogénov, ktoré sa uskutoční v dňoch 23. - 28. marca 2026
v Ženeve, Švajčiarska konfederácia

Delegácia Slovenskej republiky bude na rokovaní postupovať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, zásadou suverenity štátu a záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Delegácia Slovenskej republiky bude zároveň presadzovať, aby pripravovaná Príloha k Pandemickej dohode bola formulovaná spôsobom zabezpečujúcim právnu istotu členských štátov, jasné vymedzenie práv a povinností jednotlivých aktérov systému prístupu k patogénom a zdieľania prínosov (PABS) a aby nedochádzalo k neprimeranému rozširovaniu právomocí orgánov Svetovej zdravotníckej organizácie bez primeraného dohľadu členských štátov. Slovenská republika bude zároveň zdôrazňovať potrebu zabezpečenia súladu návrhu Prílohy s existujúcimi záväzkami medzinárodného práva, najmä s Dohovorom o zákaze biologických zbraní, zásadou predbežnej opatrnosti, zásadou náležitej starostlivosti štátov a povinnosťou predchádzať cezhraničným škodám a s Nagojským protokolom.

Delegácia Slovenskej republiky poukáže na skutočnosť, že dokument opakovane zdôrazňuje povinnosť dodržiavať národné aj medzinárodné bezpečnostné predpisy pri manipulácii s patogénmi a biologickým materiálom. V tomto kontexte Delegácia Slovenskej republiky poukáže na potrebu, aby laboratória zapojené do systému zdieľania patogénov disponovali certifikovaným vybavením a kvalifikovaným odborným personálom a aby boli zabezpečené kontrolované podmienky pre prenos a skladovanie patogénov, v súlade s príslušnými bezpečnostnými štandardmi a platnými regulačnými rámcami.

Delegácia Slovenskej republiky bude presadzovať požiadavku jednoznačnej právne koherentnej definície „patogénu s pandemickým potenciálom“, ktorá bude obsahovať záväzné ochranné mechanizmy a mechanizmu moratória na výskum typu „gain-of-function“ zameraný na zvyšovanie vlastností takýchto patogénov, povinného nezávislého medzinárodného hodnotenia pomeru rizík a prínosov ako podmienky prístupu, manipulácie alebo šírenia, prísnej kontroly zdieľania kompletných genomických sekvencií a informácií umožňujúcich reverznú genetiku, vymáhateľných mechanizmov dodržiavania povinností zosúladených s cieľom a účelom Dohovoru o biologických zbraniach.

Delegácia Slovenskej republiky zároveň upozorní na potrebu primeraného riadenia rizík spojených s výskumom s dvojím použitím (dual-use research), najmä v prípadoch, keď by výskumné aktivity mohli viesť k zvýšeniu prenosnosti, virulencie alebo patogenity mikroorganizmov. Slovenská republika bude presadzovať, aby návrh Prílohy obsahoval mechanizmus posudzovania rizík a prínosov takýchto výskumných aktivít vrátane možnosti pozastavenia alebo moratória na vysoko rizikové výskumné projekty, pokiaľ nebudú podrobené nezávislému medzinárodnému hodnoteniu.

Delegácia Slovenskej republiky zároveň poukáže na potrebu, aby návrh Prílohy obsahoval explicitné, právne záväzné a vynútiteľné ustanovenia týkajúce sa biologickej bezpečnosti (biosafety) a biologickej ochrany (biosecurity). Slovenská republika bude presadzovať, aby systém PABS obsahoval jasné pravidlá pre manipuláciu, uchovávanie, prenos a využívanie patogénov s pandemickým potenciálom vrátane mechanizmov monitorovania dodržiavania týchto pravidiel v prípade ich porušenia.

Delegácia Slovenskej republiky zdôrazní význam transparentnosti mechanizmu PABS tracking a verejne dostupného registra laboratórií, zmluvných vzťahov a poskytovaných benefitov z pohľadu posilnenia dôvery členských štátov v multilaterálny rámec WHO. Slovenská republika považuje tento prvok za nástroj na zlepšenie kontroly nad využívaním patogénov a zníženie rizika ich neoprávneného alebo neprimeraného komerčného zneužívania bez primeraného prínosu pre verejné zdravie. Delegácia Slovenskej republiky bude presadzovať, aby návrh Prílohy obsahoval jasné určenie právnej zodpovednosti jednotlivých subjektov zapojených do systému PABS za prípadné porušenie pravidiel ochrany údajov alebo neoprávnené využitie genetických alebo biologických informácií a zároveň jasný právne záväzný režim zodpovednosti za škodu spôsobenú v súvislosti so zberom, prenosom, využívaním alebo komerčným zhodnocovaním patogénov a súvisiacich údajov v rámci systému PABS. Tento režim by mal jasne vymedziť zodpovednosť jednotlivých aktérov systému vrátane zapojených laboratórií, súkromných subjektov a príslušných inštitúcií, a zároveň zabezpečiť existenciu mechanizmov kompenzácie škody v prípade incidentov alebo zneužitia biologických materiálov

Delegácia Slovenskej republiky zároveň ocení, že v časti II.B Prílohy k Pandemickej dohode je prístup k patogénom a ich sekvenciám formulovaný dostatočne všeobecne a flexibilne, čím sa zabezpečuje jeho použiteľnosť pre širšie spektrum patogénov, nad rámec doteraz implementovaného mechanizmu PIP (Pandemic Influenza Preparedness Framework). Slovenská republika považuje za pozitívne, že dokument venuje vyváženú pozornosť nielen samotnému biologickému materiálu, ale aj informáciám o sekvenciách mikroorganizmov, čo je z hľadiska včasnej identifikácie rizík a efektívnej reakcie na ohrozenia verejného zdravia zásadné.

Delegácia Slovenskej republiky poukáže na význam uznania suverénnych práv štátov nad biologickými zdrojmi, potrebu ochrany tradičných poznatkov a zabezpečenia informovaného súhlasu dotknutých komunít, ako je predpokladané v dokumente. Slovenská republika podporuje ustanovenia, ktoré zdôrazňujú rešpektovanie vnútroštátnej legislatívy členských štátov, keďže tento prístup minimalizuje riziko rozporov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi a globálnymi mechanizmami a posilňuje dôveru členských štátov v multilaterálny systém.

Delegácia Slovenskej republiky na rokovaní k textovému návrhu Prílohy k Pandemickej dohode upozorní na skutočnosť, že predpokladaný termín ukončenia rokovaní sa javí ako veľmi ambiciózný, a vyjadrí obavu, či bude možné v danom časovom rámci zabezpečiť dostatočný priestor na dôkladné prerokovanie všetkých otvorených otázok. Slovenská republika zároveň pripomenie, že v zmysle rezolúcie 78.1 Svetového zdravotníckeho zhromaždenia (WHA), ktorou bolo členskými štátmi prijaté vytvorenie medzivládnej pracovnej

skupiny na rokovanie o Prílohe k Pandemickej dohode, po 16. apríli 2026 už nie je možné text upravovať, a preto podporí diskusiu o nastavení dlhšieho pracovného harmonogramu.

Delegácia Slovenskej republiky poukáže na potrebu revízie textového znenia Prílohy k Pandemickej dohode z pohľadu ochrany osobných údajov, pričom bude presadzovať, aby bolo v rámci Prílohy k Pandemickej dohode výslovne ustanovené, že systém zdieľania patogénov nie je určený na spracovanie osobných údajov. Delegácia Slovenskej republiky zdôrazní, že za okolností, ak v rámci Systému prístupu k patogénom a zdieľania prínosov príde k spracovaniu osobných údajov, je nevyhnutné dodržiavať Všeobecné nariadenie o ochrane údajov (GDPR) ako aj vnútroštátne právne predpisy členských štátov WHO. Z hľadiska ochrany osobných údajov bude Delegácia Slovenskej republiky požadovať jasné vymedzenie rolí medzi jednotlivými aktérmi z pohľadu prevádzkovateľa a sprostredkovateľa, zakotvenie pravidiel pre cezhraničné prenosy údajov, vrátane zodpovednosti WHO ako medzinárodnej organizácie, taktiež bude požadovať anonymizáciu a vylúčenie spracúvania identifikovateľných genetických a zdravotných údajov, pokiaľ to nie je striktne nevyhnutné.

Zloženie delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov

Nakoľko sa 6. zasadnutie Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov bude konať v Ženeve, Švajčiarskej konfederácii, v dňoch 23. – 28. marca 2026, delegácia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky sa bude uvedeného zasadnutia zúčastňovať v prezenčnej aj virtuálnej forme, v nasledovnom zložení:

Účasť osobne:

Vedúci delegácie:

Fedor ROSOCHA

veľvyslanec a stály predstaviteľ, Stála misia Slovenskej republiky pri OSN a iných medzinárodných organizáciách v Ženeve

Zástupcovia vedúceho delegácie:

Ján PAUHOF

zdravotnícky atašé, Stála misia Slovenskej republiky pri OSN a iných medzinárodných organizáciách v Ženeve

Monika POPA

národná koordinátorka pre spoluprácu s WHO, Odbor medzinárodných vzťahov a záležitostí EÚ, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Účasť formou virtuálneho pripojenia:

Adriána LIPTÁKOVÁ

generálna riaditeľka Sekcie zdravia, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Tomáš HROMÁDKA

podpredseda Slovenskej akadémie vied pre vedu, výskum a inovácie

Marica PIROŠÍKOVÁ

poradkyňa ministra, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Emília KRŠÍKOVÁ

poradkyňa ministerky a generálneho tajomníka služobného úradu, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Jennifer BERGER SANDTNER

vedúca Oddelenia medzinárodných vzťahov, Odbor medzinárodných vzťahov a záležitostí EÚ, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Martin SOJKA

vedúci Sekcie radiačnej ochrany a laboratórnych činností, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Edita STAROŇOVÁ

vedúca Odboru mikrobiológie, biológie a molekulárnej biológie, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Lucia PAULÍK DUBNÁ

vedúca Odboru medzinárodných vzťahov, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Lucia MAĎAROVÁ

expertka Odboru lekárskej mikrobiológie, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Kristína MOUELHI

hlavný štátny radca Odboru živočíšnej výroby, Sekcia poľnohospodárstva, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Eva VIESTOVÁ

hlavný štátny radca Odboru ochrany biodiverzity a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky